

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szűcs Péter ügyvéd (...) által képviselt I.rendű felperes neve (**címe.**) I. rendű, dr. Szűcs Péter ügyvéd (...) által képviselt II.rendű felperes neve (**címe.**) II. rendű és dr. Szűcs Péter ügyvéd (...) által képviselt kk. III.rendű felperes neve (**címe.**) III. rendű felperesnek - a dr. Dián József ügyvéd (...) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen orvosi kártérítés iránt indított perében a városi neve-i Törvényszék 2013. február 12. napján meghozott 34.P.20.344/2007/86. számú ítélete ellen a felperes részéről 87., az alperes részéről 88. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, fizessen meg 15 nap alatt az I-III. rendű felpereseknek együttesen 340.000 (Háromszáznegyvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárás során felmerült összesen 2.417.100 (Kettőmillió-négyszáztizenhétezer-egyszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. és II. rendű felperesek házastársak, a III. rendű felperes az első gyermekük. E gyermek vonatkozásában I. rendű felperes terhesgondozását és szülését az alperes végezte.

17.Pf.20.492/2013/9.

Az I. rendű felperest terhessége 41. hetében, **dátum1** hajnali 3 órakor vették fel az alperesi intézmény szülészeti-nőgyógyászati osztályára. A 9 óra 15 perckor készült

CTG-leleten bradycardiára utaló elváltozások találhatók, melyek figyelemfelkeltő, figyelemfelhívó elváltozások, további megfigyelést, óránkénti CTG-észlelést igényeltek volna az alperes részéről. A következő CTG-vizsgálat 14 óra 15 perckor készült, melyen a normálistól eltérően enyhe fokú tachycardia látható, mely további megfigyelést, úgyszintén óránkénti CTG-vizsgálatot indokolt volna. Az I. rendű felperes szülészobai felvételére 20 óra 30 perckor került sor. A 00 óra 45 perckor készült CTG-regisztrátumon rövid szakaszokban beszűkült oszcilláció és helyenként bradycardia volt megfigyelhető, amely szoros megfigyelést igényelt volna. A 4 órakor készült CTG-n részben enyhe, részben pedig súlyos bradycardia, tartós szívműködés lassulás, valamint oszcilláció beszűkülés volt észlelhető, mely azonnali császármetszés végzését indikálta volna. Előzetes jobb oldali gátmetszés után szabályos gátvédelem mellett **dátum 2** napján 4 óra 45 perckor született meg a III. rendű alperes, Apgar 8/10 értékekkel. Az újszülöttet a csecsemő osztályra vitték, ahol inkubátorba helyezték, mivel azt tapasztalták, hogy a keze hideg, fázós és nyöszörög. Az újszülött III. rendű felperes 6 óra 25 perckor „leszürkült”, majd légzése kihagyóvá vált, elsápadt. Azonnal szülészobára helyezték, szívműködés, légzés nem volt észlelhető, hideg, sápadt, tónustalan volt. A szülészobán az ügyeletes orvos kezdte meg a gyermek újraélesztését, 5 perc múlva lassú szívműködést észleltek nála, lélegeztették, majd a III. rendű felperes kezelését az időközben értesített **mentőszolgálat** neve Mentőszolgálat vette át.

Az újszülött III. rendű felperest **dátum 2-től - dátum 3-ig** a **egyetem neve** II. számú Gyermekgyógyászati Klinikájának Perinatális Intenzív Centrumában kezelték születés körüli fertőzés, megmaradó magzati keringés tünetegyüttes, újszülöttkori oxigénhiányos állapot, újraélesztés utáni állapot, savasodás, tüdővérzés, hörgő- és tüdőfejletségi zavarok, tüdőtágulat, tüdőgyulladás, újszülöttkori vérszegénység, keringési elégtelenség, veseműködés csökkenése miatt. Gyógykezelése alatt 28 napig géppel lélegeztették és többször kapott vérpótlást, vérátömlesztést.

2001. június 25-től július 4-ig a III. rendű felperest a ... Fejlődés Neurológia Intézetben kezelték fokozódó epilepsziás tünetekkel is járó agyi sérülés diagnózissal. 2004. januárjában a **egyetem neve** Ortopédiai Klinikáján kezelték jobb csípője tökéletlen ficama miatt műtėti beavatkozásra került sor. 2004. decemberében ismét e klinikán kezelték és baloldali műtétet is végeztek. 2005. októberében a korábbi műtétek során behelyezett fémanyagokat távolították el. A III. rendű felperes a központi idegrendszere súlyos hypoxiás károsodását, súlyos motoros és mentális retardációt szenvedett el, állapota véglegesnek minősíthető, élete végéig ápolásra szorul. Halmozottan szellemi és testi sérült, jární, állnı, ülnı, tisztálkodnı, étkezni segítség nélkül nem tud, a balesetek elkerülése miatt állandó felügyeletre szorul. A III. rendű felperes rendszeres DSGM terápiás kezelésre szorul, enélkül állapota romolhat.

A III. rendű felperes testi és szellemi fogyatékoságai miatt az I-II. rendű felperesek elvégezték a családi házuk átalakítását, akadálymentesítését.

A felperesek - valamint a III. rendű felperes utóbb született testvérei mint IV. és V. rendű felperesek - vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítése iránt indítottak pert az alperes ellen.

A város neve Bíróság a 2010. december 9. napján kelt 34.P.20.344/2007/38. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperest kártérítési felelősség terheli a felperesekkel szemben az I. rendű felperes terheességének gondozásával, szülésének észlelésével, valamint a III. rendű felperes szülést követő állapotának észlelésével és kezelésével kapcsolatban a III. rendű felperest ért egészségkárosodásból eredő káraik vonatkozásában. A Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.20.269/2011/3. számú határozatával az I-III. rendű felperesek vonatkozásában az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta, a IV-V. rendű felperesek keresetét elutasította.

Az I-III. rendű felperesek módosított keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest nem vagyoni kártérítés címén az I., valamint a II. rendű felperes részére személyenként 6.000.000 Ft, a III. rendű felperes részére 13.000.000 Ft és kamata megfizetésére. Arra hivatkoztak, hogy nem vagyoni kártérítési igényük személyhez fűződő joguk megsértésén alapul. A III. rendű felperes születésének körülményei miatt a III. rendű felperest ért rendkívül súlyos, maradandó egészségkárosodás folytán az I. és II. rendű felperesek életvitele megváltozott. A III. rendű felperest ért súlyos egészségkárosodás a család mindennapi életére, jövőképe, lehetőségeikre és életvitelükre is rendkívül negatív kihatással bír. A III. rendű felperes önálló életre alkalmatlan, mások segítségére, gondoskodására szorul a jövőben is.

Mozgáskoordinációja erősen nehezített, kizárólag kerekesszékkal oldható meg helyváltoztatása. Felülni csak segítséggel képes, felállni nem tud, jelenleg is inkontinencia zavarokkal küzd. Finom motorikus mozgása erősen nehezített, mind a négy végtagban spasticus tónus fokozódás van, továbbá időnként a felső végtagokban tónus belövellések észlelhetők. Segítséggel képes étkezni, azzal, hogy maximális segítségre szorul, nemcsak e téren, hanem az öltözködés terén is. A III. rendű felperes ugyan sokat megért a hozzáintézett szavakból, mondatokból, passzív szóincse hasonló korú egészséges gyermekek alsó szintjét súrolja, azonban a beszéde a külvilág által nem érthető az ügyetlen nyelvmozgásának következtében, beszéde így súlyosan akadályoztatott. Kommunikációs képességei szükségleteinek jelzésére korlátozódnak, amelyet mindössze a közeli családtagok értenek csak meg. Mentálisan retardált, így speciális óvodai foglalkozás és iskolai oktatás szükséges számára. A III. rendű felperest ért trauma folytán a fentebb kifejtett körülmények jelentős hatással vannak az I., II. rendű felperesekre. A III. rendű felperes életét döntő mértékben befolyásolja az általa elszenvedett maradandó egészségkárosodás. Az alperes károkozása következtében reménye sincs arra, hogy testileg, lelkileg és szellemileg egészséges kamasz, majd felnőtt váljék belőle. Állapota nem teszi lehetővé, hogy egyszer önálló

17.Pf.20.492/2013/9.

életet éljen, egész életében mások, elsősorban I. és II. rendű felperes segítségére, támogatására fog szorulni mind anyagilag, mind fizikailag.

Az I-II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak vagyoni kártérítésként az alábbi igényeket terjesztették elő:

Ápolási-gondozási többlet-humánerő ráfordítás költség címén az alperest 13.361.446 Ft és ennek kamatai, valamint 2013. január 1. napjától a jövőre nézve havi 158.112 Ft járadék megfizetésére kérték kötelezni. Számításuk szerint a mindenkori, szakképzettséghez kötött minimálbér óránkénti összegét alapul véve átlagosan 8 óra időráfordítás többletként határozható meg a III. rendű felperes ápolása, gondozása, tornáztatása és fejlesztése miatt, amely speciális hozzáértést és az általános jellegű gyermekellátást terjedelmében, minőségében is meghaladó tevékenységet igényel, illetve tesz szükségessé. A III. rendű felperes ellátása körében szakszerű és bizonyos területeken kifejezett szakmai felkészültséget feltételező tevékenységet lát el az I. és II. rendű felperes. A III. rendű felperes nem tud önállóan öltözködni, étkezni, tisztálkodni, önálló helyváltoztatásra nem képes, az I. és II. rendű felperesek segítségére szorul.

Az I-II. rendű felperesek háztartási kisegítő többlet-humánerő ráfordítás címén 4.695.936 Ft és kamata, továbbá 2013. január 1. napjától a jövőre nézve havi 50.966 Ft járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A mindenkori minimálbér alapján számított óradíjat figyelembe véve napi 3 óra többlet ráfordítást kértek megállapítani. Indokolásul előadták, a III. rendű felperes állapotánál fogva folyamatos felügyeletet és ellátást igényel, a háztartási teendők és az ezzel járó munkák elvégzése jelentős többlet terhet ró a felperesi családra. Ezen feladatok egy része már a III. rendű felperes megszületése előtt is adott volt, azonban a gyermeket ért egészségkárosodása és az ebből eredő megszakítás nélküli, állandó felügyeletének szükségessége miatt olyan mértékű többlet-humánerő ráfordítás merül fel, amely az alperesi károkozó magatartás hiányában nem jelentkezett volna. A rehabilitációs kezelések többletköltségeként mozgás rehabilitáció, illetve gyógytorna tekintetében 2.193.500 Ft és ennek kamatai, továbbá 2013. január 1. napjától a jövőre nézve havi 18.000 Ft járadék, a III. rendű felperes kommunikáció fejlesztésére 550.800 Ft, míg speciális mozgás fejlesztésére 52.000 Ft és kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

A rehabilitációs kezelésekkel kapcsolatos üzemanyag többletköltség terén összesen 61.079 Ft és kamata megfizetését kérték.

A felperesek a rehabilitációs kezelésekkel kapcsolatos kísérő tekintetében a III. rendű felperes mozgásjavítása kapcsán felmerülő kísérő költségét 48.958 Ft-ban, a fejlesztő úszás során felmerült kísérői többletköltséget 37.048 Ft-ban, a III. rendű felperes kommunikációs fejlesztése során felmerült kísérői többletköltséget 179.525 Ft-ban, míg az óvoda, általános iskola és készségfejlesztő speciális szakiskolával kapcsolatban jelentkezett költséget 35.158 Ft-ban kérték megállapítani, melynek és kamatainak megfizetésére kérték az alperes kötelezését. Ezen kereseti kérelmük indokaként előadták, a III. rendű felperes szállítása során szükség volt egy kísérő

személy jelenlétére, aki a gépjárművet vezette. A kísérőnek mindig a III. rendű felperes

17.Pf.20.492/2013/9.

szükségeihez, utazásaihoz kellett igazítania saját napi programját, ezzel jelentős humánerő ráfordítást fejtett ki érdekében. Ennek költségét a felperesek a minimálbér alapulvételeivel számították ki figyelembe véve az egyes foglalkozásokon eltöltött időket, az utazás időtartamát, valamint a III. rendű felperes öltöztetésével kapcsolatban felmerülő időtöbbletet.

További közlekedési üzemanyag többletköltség címén a gyógykezelések tekintetében 18.977 Ft és kamatai, speciális óvodába (...) történő szállítás folytán felmerült 297.004 Ft és kamatai, speciális iskolába (...) történő szállítással felmerült 532.936 Ft és kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest azzal, hogy etekintetben 2013. január 1. napjától havi 9.922 Ft járadékot is igényeltek, egyéb, további üzemanyag költség címén 580.282 Ft és kamatai, valamint 2013. január 1. napjától 5.843 Ft havi járadékigényt is érvényesítettek.

A felperesek ezen igényekkel kapcsolatban előadták, a III. rendű felperes káresemény folytán kialakult állapota végleges, abban javulás nem várható. Súlyos egészségkárosodása folytán folyamatos fejlesztést igényel, speciális nevelésre szorul, melynek következtében speciális óvodai és iskolai foglalkoztatásra is szorul. Előadták, ezen intézményekbe minden hétköznap szállították az I. és II. rendű felperesek a III. rendű felperest, a nap végével mentek érte. Ezen túlmenően a felperesi szülők egyéb olyan helyekre is szállítják a III. rendű felperest, ahová magukkal kell őt vinni, tekintettel arra, hogy állapota okán nem lehet egyedül otthon hagyni. A felperesi családnak a III. rendű felperes mozgáskorlátozottsága miatt kizárólag személygépjárművel kell közlekednie, figyelemmel a III. rendű felperes szállításához használt kerekesszékre.

További kísérői többlet-humánerő ráfordítás költségeként az ambuláns kezelések folytán felmerült 7.724 Ft és kamatai, valamint az iskolába járás kapcsán 473.118 Ft és kamatai megfizetésére, valamint 2013. január 1. napjától havi 9.072 Ft havi járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Ezen igények vonatkozásában a felperesek előadták, a III. rendű felperes megszületését követően egészségi állapotából adódóan többször szorult gyógykezelésekre, több alkalommal kellett kontrollvizsgálaton, egyéb, az állapotából adódó felülvizsgálaton megjelennie. Ezen vizsgálatokra az I., II. rendű felperesek minden alkalommal elkísérték, amely idő- és energiaráfordítást jelentett az I. és II. rendű felperesi szülők részéről. Az összecszerűség tekintetében e körben is a mindenkor minimálbért vették alapul. Rehabilitációs eszközök és terápiás kezelések többletköltségeként összesen 246.624 Ft és kamata megfizetését kérték. E körben mozgásfejlesztő játékok, gyógyászati eszközök, terápiás üdülések, valamint egyéb, a III. rendű felperes állapotából adódó tárgyi eszközök beszerzésére fordított költséget érvényesítettek. Élelem feljavítás költségeként az I., II. rendű felperesek 60.000 Ft és kamata megfizetésére kérték az alperes marasztalását.

Az I., II. rendű felperesek ruhakopás többletköltségeként 714.000 Ft és kamatai megfizetését kérték azzal, hogy 2013. január 1. napjától havi 8.500 Ft járadékigényt is előterjesztettek. E körben előadták, a III. rendű felperest ért egészségkárosodás jellege, valamint az azzal együtt járó járulékos kórképek miatt a háztartásban használt

17.Pf.20.492/2013/9.

textíliáknak az átlagostól magasabb fokú és gyakoribb szennyeződése lényegesen fokozottabb mosási szükségletet tesz indokolttá a családban, amely a ruhaneműk és egyéb textíliák gyorsabb elhasználódását eredményezi. Ebben szerepet játszik a III. rendű felperes szobatisztaságának hiánya, az önálló evésre való képtelensége, fokozott nyálcsorgás, valamint a spasticus izomzat, amely azt eredményezi, hogy számos alkalommal megrongálódnak a ruhaneműk. A III. rendű felperes mozgásszervi állapota kihat minden izom működésére, mozdulatait nem tudja megfelelő módon koordinálni.

Az I-II. rendű felperesek az általuk lakott ház átalakítása és akadálymentesítése címén 7.132.976 Ft és kamata megfizetésére kérték az alperes kötelezését. Ennek indokaként előadták, a III. rendű felperes olyan súlyos egészségkárosodást szenvedett el, melynek folytán a helyváltoztatásához szükséges kerekesszék használata a közösen lakott házingatlan átalakítását tette szükségessé.

Az alperes - többször módosított - ellenkérelmében az alábbiak szerint nyilatkozott: A I., II. rendű felperesek nem vagyoni kártérítési igényét személyenként 5.000.000 Ft-ban nem vitatta, a III. rendű felperes tekintetében a kereset eltúlzott voltára hivatkozott. Indokolása szerint a III. rendű felperes maradandó egészségkárosodását újszülött korában szenvedte el, a szülőkkel ellentétben nem egy korábbi valós élethelyzet kedvezőtlen megváltozásával összefüggő személyiségi jogi sérelem orvoslásáról van szó, hanem az egészségestől eltérő fizikai és szellemi fejlődés által determinált állapot miatt a valóságban be nem következett, illetve a jövőben be nem következő, mindazonáltal racionális feltételezések alkalmazásával modellezhető életpályára való esélyeinek hiányával összefüggő személyiségi jogsérelem nem vagyoni kártérítés formájában történő kezeléséről. A III. rendű felperes tekintetében az egészségkárosodással összefüggésben nem vált adottá az egészséges gyermek fizikai és mentális előmenetelével kapcsolatos képessége, illetve e képességek kibontakoztatásának esélye, így ennek hiányában kifejezetten a III. rendű felperes tényleges állapotára tekintettel a személyre szabottan igénybe vehető, más, nem előnyök nyújtását biztosító pénzbeli szolgáltatás figyelembevételével lehet meghatározni a nem vagyoni kártérítés mértékét.

A felperesek által előterjesztett vagyoni igények vonatkozásában az alábbiakat adta elő:

Ápolás, gondozás címén előterjesztett többlet-humán erő ráfordítás költségeként az összegszerűség tekintetében vitatta a 8 órás többlet időráfordítást, továbbá a szakképzettséghez kötött minimálbér megállapítását.

A háztartási kisegítő többlet-humánerő ráfordítás költségeként érvényesített igény alapjául vett időtartam csökkentésével megállapított érték figyelembevételét kérte. A rehabilitációs kezelések többletköltségeként érvényesített követelés számlával igazoltösszecszerűségét nem vitatta.

A rehabilitációs kezelésekkel kapcsolatban felmerült üzemanyag többletköltséget nem vitatta. Az óvoda, illetve általános iskola, valamint szakiskola tekintetében felmerült

17.Pf.20.492/2013/9.

üzemanyag többletköltség tekintetében azonban előadta, egy egészséges gyermek is tanköteles, így mind az óvodai, mind pedig az iskolai oktatásban kötelező a részvétele.

A rehabilitációs kezelésekkel kapcsolatos kísérői többlet-humánerő ráfordítás címén érvényesített felperesi igény vonatkozásában a kereset elutasítását kérte. E körben előadta, álláspontja szerint a felperesek ezen igényt már az ápolási, gondozási tevékenység körében érvényesítették.

A gyógykezeléssel kapcsolatban felmerült üzemanyag többletköltséget nem vitatta, a speciális óvoda (...), az iskola (...), valamint az egyéb többlet üzemanyagköltség címén érvényesített felperesi kereset elutasítását kérte. Előadta, a III. rendű felperes tanköteles, akitől - ahogy egészséges társaitól sem - nem várható el, hogy egyedül járjon iskolába, óvodába. Hivatkozott arra, hogy a felperesi szülők egészséges gyermekeiket is autóval szállítják a tanintézményekbe. Egyebekben a felperesek által kimunkált összecszerűséget azonban az alperes nem vitatta.

Az egyéb kísérői többletköltség címén érvényesített felperesi követelés elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy ezen igényt a felperesek az ápolás, gondozás címén már korábban érvényesítették. Az összecszerűség tekintetében azonban a kísérő költségét nem vitatta.

A rehabilitációs eszközök és terápiás kezelésekre vonatkozó felperesi igényt - túlnyomó részben - elismerte.

Az élelem feljavítás költségét nem vitatta.

A ruhakopás címén előterjesztett felperesi igényt 25 %-os mértékben találta elfogadhatónak. Hivatkozása szerint az egészséges gyermekek ezen életkorban végbemenő gyors fejlődése miatt a ruházat elhasználódási fokától függetlenül gyakran szükséges a ruházati cikkek gyakoribb cseréje.

A felperesek által lakott ingatlan akadálymentesítésével kapcsolatban felmerült kereseti követelést nem vitatta, azonban kifogásolta annak indokoltságát.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest az I. és II. rendű felperes részére személyenként 6.000.000 Ft, míg a III. rendű felperes részére 10.000.000 Ft nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére, a III. rendű felperes további, nem vagyoni kártérítési keresetét elutasította. A vagyoni kártérítési igények tekintetében a keresetnek részben adott helyt. Összességében a vagyoni kártérítési igényekből az ápolási-gondozási többlet-humánerő ráfordítás költségét (1.) 8.717.235 Ft és

kamatai, valamint 2013. január 1. napjától 98.820 Ft havi járadék összegben fogadta el. A ruhakopás (8.) címén érvényesített követelésből 357.000 Ft és kamatai, valamint 2013. január 1. napjától havi 4.250 Ft járadék tekintetében találta megalapozottnak a keresetet, míg a további kereseti követelések vonatkozásában a keresetnek megfelelően marasztalta az alperest. Ennek megfelelően kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 26.277.880 Ft-ot és ezen összeg kamatait. Kötelezte továbbá az alperest 2013. január 15. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig előre esedékesen 196.873 Ft havi járadék és további 393.746 Ft lejárt járadék megfizetésére. A járadék követelések vonatkozásában az ítéletet előzetesen végrehajthatónak nyilvánította, a további

17.Pf.20.492/2013/9.

vagyonai kártérítési igényeket elutasította. Rendelkezett a le nem rótt eljárási illeték, valamint az állam által előlegezett szakértői költség viseléséről és az alperest a felperesek javára 1.016.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

Az I-III. rendű felperesek részére megítélt nem vagyonai kártérítés körében - szakértői vélemény alapján - a hátrányok körében értékelte a III. rendű felperes jelenleg halmozottan hátrányos mozgássérült állapotát, az ennek eredményeként fellépő egyéb képességek hiányát. Értékelte, hogy a III. rendű felperes állapotában DSGM kezelés nélkül romlás (visszaesés) lenne várható. Speciális oktatási intézményben végzett kezelésekkkel, valamint rendszeres az otthonában végzett különleges ellátással állapota szinten tartható, esetleg javítható. A III. rendű felperesnél fennáll a központi idegrendszer súlyos hypoxiás károsodása, súlyos, motoros és mentális retardáció. Élete végéig ápolásra szorul. Súlyozottan vette figyelembe, hogy az alperesi szakmai szabályszegés, mulasztás következményeképpen a III. rendű felperesnek esélye sem maradt az egészséges életre. Mivel egészségkárosodása az alperesnek felróható módon a megszületésekor bekövetkezett, szó sem lehetett korábbi valós élethelyzet kedvezőtlen megváltozásáról, ez azonban nem ad alapot kárigény alperes által kért csökkentésére.

Az I. és II. rendű felperesek vagyonai kártérítés iránt előterjesztett igénye tekintetében az ápolás-gondozás többlet-humán erő ráfordítás költségeként érvényesített 13.361.446 Ft követelést részben találta megalapozottnak. A III. rendű felperes ápolásával kapcsolatos többlet tevékenységet mérlegeléssel napi 5 órában állapította meg. Ennek összegszerűsége tekintetében azonban elfogadta a felperesek által érvényesített, szakképesítéshez kötött minimálbér összegét. A rehabilitációs kezelésekkkel kapcsolatos kísérői többlet-humán erő ráfordítás költsége tekintetében nem osztotta az alperes azon álláspontját, hogy a kísérői tevékenységet magába foglalja az ápolás-gondozás címén igényelt többlet-humán erő ráfordítás költsége. Az ápolás-gondozás körében ugyanis a bíróság kizárólag csak az I-II. rendű felperesek által kifejtett tevékenységeket értékelte, e körben azonban nem vette figyelembe azt a szülők részéről kifejtett többlet-humán erő ráfordítást, amely azzal kapcsolatban merül fel, hogy a szakértő által is igazoltan a III. rendű felperes állapotával összefüggésben szükséges kezelésekre a

III. rendű felperest el kell kísérni, őt a kezelések előtt és után a szükséges mértékben öltöztetni, illetve biztonságosan el kell helyezni a gépkocsiban. Tekintettel arra, hogy az alperes ellenkérelmében a kísérői tevékenységgel eltöltött időt, illetőleg az összecszerűséget nem vitatta, így a keresettel egyezően marasztalta az alperest e költségek megfizetésére.

Az óvodába, iskolába szállítás és egyéb utazásokkal kapcsolatosan felmerülő üzemanyag többletköltség tekintetében azért állapította meg e költségnek indokoltságát, mert a tömegközlekedési eszközökre való feljutás napi rendszerességgel olyan fizikai megterhelést jelentene a III. rendű felperesnek, amit ő nem tudna elviselni. A biztonságos helyváltoztatás érdekében így a közlekedés - szakértő által is alátámasztottan - csak kizárólag gépjárművel oldható meg. Szükséges a gyermek részvétele a szabadidős családi programokban, továbbá életszerű, hogy miután az I. és II. rendű felpereseknek a sérült gyermeküket mindenhová magukkal kell vinni, így az

17.Pf.20.492/2013/9.

I. és II. rendű felperesek rokonokkal, barátokkal való kapcsolattartása során is indokolt közlekedési költség iránti igényük. A kereseti kérelem jogalapja, így igazolt, összecszerűségében pedig a felperesek által kimunkált adatokat az alperes külön nem vitatta.

Megállapította, hogy indokolt a felperesek további kísérői többlet-humánerő ráfordítás költségével kapcsolatos igénye is figyelemmel arra, hogy a kísérői tevékenység az ápolási-gondozási tevékenységbe nem tartozik bele. E körben az alperes a kereset összecszerűségét nem vitatta, így a bíróság az ambuláns kezelésekkal az iskolába járással kapcsolatos költségek megfizetésére kötelezte az alperest.

Az I-II. rendű felperesek által ruhakopás címén előterjesztett követelést 50 %-ban találta megalapozottnak. E körben értékelve a felperesek, továbbá a tanúk előadását, azon költséget vette figyelembe, amely egy egészséges gyermekkel összehasonlítva többletköltségként jelentkezik a felperesi családban.

A III. rendű felperes testi és szellemi fogyatékoságai miatt az I-II. rendű felperesek ingatlanának átalakítása szükségességét az alperes sem vitatta, a meghallgatott tanúk elsősorban **tanú 1. neve** vallomása pedig egyértelműen igazolta, hogy az akadálymentesítés a III. rendű felperes állapota miatt történt. A számlákkal igazolt átalakítások szükségességét és indokoltságát **szakértő neve** szakértői véleménye is alátámasztotta. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az e címen érvényesített leszállított keresetet összecszerűségében is alaposnak találta.

Az ítélettel szemben mind a felperesek, mind az alperes fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a III. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés mértékének 12.000.000 Ft-ra és járulékaira történő felemelését kérték. Az I. és II. rendű felperesek részére

egyetemlegesen megítélt ápolás-gondozás többlet-humánerő ráfordítás címén a 2001. június hó 18. - 2012. december 31. közötti lejárt időszakra vonatkozóan a marasztalás összegét 13.361.446 Ft-ra és középarányos késedelmi kamatára, míg 2013. január 1. napjától e címen a havi járadék mértékét 158.112 Ft-ra történő felemelését kérték. Kérték továbbá a felperesek javára megítélt perköltség összegének 2.482.504 Ft + ÁFA mértékre történő felemelését és az alperes másodfokú eljárás költségeiben történő marasztalását.

Kiemelték a kirendelt igazságügyi orvosszakértő azon megállapítását, miszerint a III. rendű felperes halmozott szellemi és testi sérült leánygyermek, aki járni, állni, ülni, tisztálkodni, étkezni, segítség nélkül nem tud. Állandó felügyeletre szorul, állapota nem végleges, DSGM kezelés nélkül állapotában romlás (visszaesés) várható. A III. rendű felperes soha nem lesz önálló életre képes, szülei halála után testvéreire lesz utalva, akiket pszichológus segítségével fel kell készíteni ennek elfogadására. A III. rendű felperes és a család anyagi biztonságának érdekében gondoskodni kell a szülők halála utáni napi életvitelének fedezetéről. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által a III. rendű felperes számára megítélt 10.000.000 Ft és járulékai mértékű nem vagyoni kártérítés egy 1998-2000. évi káresemény ár- és értékviszonyainak felel meg.

17.Pf.20.492/2013/9.

A III. rendű felperes részére megállapított nem vagyoni kártérítés nem áll arányban rendkívül súlyos állapotával, amely szinte csak vegetációnak felel meg. Egyedül, az élet minden területén való ápolás nélkül nem lenne képes az életben maradásra. Az ápolás-gondozás többlet-humánerő ráfordítás vagyoni igényrel kapcsolatban előadták, hogy a III. rendű felperes élethelyzetéhez, a napi rutintevékenységek ellátásához, továbbá a speciális kezelésekhöz szükséges idő ráfordítás több, mint napi 8 óra többlet időráfordítást eredményez. Hangsúlyozták, hogy a III. rendű felperes esetében nincs olyan teendő, amelyet el tud végezni, beleértve a helyváltoztatást, ápolást, gondozást, ellentétben egy egészséges, korabeli gyermekkel, aki a napi szükségletek kielégítése során segítségre nem szorul. A perköltség tekintetében kifejtették, a bíróság nem a 48.277.880 Ft pertárgyértékhez viszonyítva állapította meg annak mértékét.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy a nem vagyoni kártérítés I. és II. rendű felperesek javára megítélt összegének személyenként 5.000.000 Ft-ra, míg a III. rendű felperes vonatkozásában 8.000.000 Ft-ra történő leszállítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a kár bekövetkezésekor fennálló értékviszonyokat kellett vizsgálnia ennek meghatározásakor. A vagyoni kárigények tekintetében arra hivatkozott, hogy az ápolási-gondozási többlet-humánerő ráfordítás költségeként az elsőfokú bíróság által megállapított összeg (1.) csökkentendő a mindenkor minimálbér összegszerűségének figyelembevételével. A rehabilitációs kezelésekkal kapcsolatos kísérő (3/C.), valamint az egyéb kísérői többletköltség (5.) címén az elsőfokú bíróság által megállapított, valamint a 9.072 Ft

havi járadék, a speciális óvodába, illetve iskolába történő szállítás üzemanyagköltsége (4/B.) címén megállapított, összesen 829.940 Ft és 9.922 Ft havi járadék, egyéb üzemanyagköltségként megállapított (4/C.) 580.282 Ft és 5.843 Ft havi járadék, valamint az akadálymentesítés (9.) címén megállapított 7.132.976 Ft kártérítés mellőzését, a ruhakopás tekintetében (8.) a marasztalási összeg 50 %-os mértékben történő mérséklését kérte.

Továbbra is fenntartotta az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait. Álláspontja szerint az ápolás-gondozás, többlet-humánerő ráfordítás költségeként érvényesített, szakképzettséghez kötött minimálbér indokolatlan, a szakképzettség megszerzése csak és kizárólag az ápolási tevékenység esetében jöhet szóba. A gondozás ezzel szemben a mindennapi szükségletek biztosítását jelenti, ehhez semmiféle különleges képesítésre, képességre nincs szükség a gondozó részéről. A III. rendű felperes esetében nincs szó igazán ápolási tevékenységről, hiszen maradandó fogyatékosága nem betegség, hanem egy állapot. Az I. és II. rendű felperesek nem szaktudást, vagy bármilyen szakképzettséget sajátítottak el az évek során, hanem csupán kitapasztalták a III. rendű felperes egyéni igényeit.

A kísérői többlet-humánerő ráfordítás címén megállapított kártérítés tekintetében kifejtette, ezen költséget az elsőfokú bíróság külön jogcímként kezelte és állapította meg az ápolási-gondozási többlet-humánerő ráfordítás költségeként, így ezen a címen kétszeresen marasztalta az alperest. A III. rendű felperes kezelésekre való kíséréséhez,

17.Pf.20.492/2013/9.

öltöztetéséhez, gépkocsiba való helyezéséhez, továbbá a gépkocsi vezetéséhez elegendő egy személy jelenléte, aki egyben a III. rendű felperes ápolását, gondozását ellátó személynek felel meg. Mivel a III. rendű felperes ápolását, gondozását csak és kizárólag az I. és II. rendű felperes tudja ellátni, így az egy kísérő személy csak az I. vagy a II. rendű felperes lehet.

A speciális óvodába, iskolába szállítás, továbbá az egyéb címen felmerülő üzemanyag költség tekintetében előadta, egy egészséges, hasonló korú gyermeknél sem merül fel a szülők részéről, hogy egyedül küldjék el a tanintézménybe. Az I., II. rendű felperesek a III. rendű felperes születését megelőzően is rendelkeztek saját autóval, azt használták, így indokolatlan ezzel kapcsolatban az igény érvényesítése.

A ruhakopás vonatkozásában megítélt kártérítés összegszerűsége tekintetében rámutatott, túlzott az elsőfokú bíróság által megítélt kártérítési összeg, tekintettel arra, hogy egy egészséges kisgyermek esetében természetesen az, hogy a földön kúszik, mászik, illetve, hogy magát mindenféle módon összepiszkolja. Előadta, a III. rendű felperes is fel fog nőni, ugyan továbbra is szülei, illetve testvérei gondoskodására szorul majd, azonban nyilvánvalóan nem fog a földön kúszni, mászni.

A felperesek által lakott ingatlan akadálymentesítésével kapcsolatban kiemelte, a felperesek csupán elmondták azt, milyen munkálatokat végeztek az akadálymentesítés érdekében, azonban arra vonatkozóan semmilyen bizonyítékot

nem terjesztettek elő. Nem bizonyított, mely munkálatok függenek össze valójában a III. rendű felperes állapotával, és melyek azok, amelyek elvégzésére attól függetlenül is sor került volna.

A peres felek fellebbezési ellenkérelmeket is előterjesztettek, melyekben - tartalmuk szerint - a fellebbezésükben foglaltakat tartották fenn.

A fellebbezések alaptalanok.

A jogerős közbenső ítélet megállapította az alperes kártérítő felelősségét, ezért az ítéletábrának kizárólag az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezésekkel érintett marasztalás összecszerűsége tekintetében kellett az ítéletet felülvizsgálnia.

Az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítást folytatott le, a tényállást a szükséges mértékben helyesen állapította meg, abból helyes és okszerű következtetést vont le, ítéletét megfelelően indokolta, ezért az ítéletábra - különös figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárásban előadottakhoz képest a fellebbezések új hivatkozásokat nem tartalmaztak, lényegében megismételték az elsőfokú bíróság által nem értékelt vagy el nem fogadott érveiket - az elsőfokú ítéletet a Pp. 254. § /3/ bekezdése alapján mindenben helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a perben felmerült bizonyítékok helyes mérlegelésével állapított meg tényállást, a bizonyítékok felülmérlegelésére ezért a másodfokú eljárásban szükség és lehetőség nem volt (Pp. 206. § /1/ bekezdés, BH 2006/403. számú eseti döntés). Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a III. rendű

17.Pf.20.492/2013/9.

felperes születésének időpontjában irányadó ár- és értékviszonyok mellett a III. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés és annak járulékai a III. rendű felperest ért hátrányok kompenzálására megfelelőek. Az elsőfokú ítéletben írt indokokra tekintettel mindhárom felperes vonatkozásában megalapozott az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összecszerűsége, ezért sem a III. rendű felperes vonatkozásában annak felemelése, sem valamennyi felperes tekintetében annak leszállítása nem indokolt.

Az ápolás-gondozás többlet-humán erő ráfordítás tekintetében az elsőfokú bíróság a felperesi fellebbezésben hivatkozott 2011. október 14-i keresetpontosításra és annak mellékleteként csatolt okirati bizonyítékokra, továbbá **tanú 1. neve** és **tanú 2. neve** tanúk vallomásaira, az I. és II. rendű felperesek előadásaira, a 2012. október 27. napján kelt igazságügyi orvosszakértői véleményre, és a 2012. december 18-i összegző keresetpontosításban tett felperesi állításokra is adekvát módon, megfelelően határozott, ezért a felperesi fellebbezés szerint e vagyoni kártérítési igény alapján az alperesi marasztalás felemelése és az alperesi fellebbezés szerint annak leszállítása sem indokolt (1.). Az elsőfokú bíróság az ápolási-gondozási

tevékenység ellenértékének meghatározásaként csupán viszonyítási pontként használta a szakképzettséghez kötött minimálbér összegét, melyet a másodfokú bíróság álláspontja szerint is megalapozottan tett, így az alperesi fellebbezés szerinti eltérő számítási mód alkalmazásával e vagyoni kártérítési elem módosítására nincs szükség.

Az elsőfokú bíróság a többlet-humán erő ráfordítást (3/C.) és a felperes szállításával összefüggő kísérői többlet-humán erő ráfordítást (5.) indokoltan azért értékelte külön-külön kárelemként, mert a felmerült bizonyítékok mérlegelésével arra a következtetésre jutott, hogy két segítő igénybevételét indokolja a felperes szállítása, így nem megalapozottan hivatkozott az alperesi fellebbezés a kétszeres alperesi marasztalásra. Az tény, hogy nem csupán a speciális óvodába, iskolábaállítás költsége jelent kiadást a szülők számára, hanem egészséges gyermekek esetén is felmerülhetnek ilyen költségek, az elsőfokú bíróság azonban azért döntött indokoltan e címen üzemanyag többletköltségek megítéléséről (4/B.), mert a III. rendű felperes tekintetében alternatív szállítási módok szóba sem kerülhetnek, állapota ugyanis indokolja, hogy kizárólag saját gépkocsival kerüljön sor aállítására. Amíg egy egészséges gyermeknél a szülői kíséret mellett különböző közösségekbe járással összefüggésben tömegközlekedési eszközök lehetősége is felmerül, addig ez a III. rendű felperes tekintetében kizárható. Életszerű, hogy az I. és II. rendű felperesek saját csekély mértékű szabadidejüket felhasználásához barátokkal, rokonokkal való kapcsolattartáshoz a felügyeletükre szoruló III. rendű felperest magukkal vigyék, így miután a III. rendű felperesállításához indokolt a gépjármű igénybevétele, így a szülői többlet tevékenységek végzéséhez szükséges költségről is megalapozottan döntött az elsőfokú bíróság (4/C.). Miután az elsőfokú bíróság e címen csupán többletköltséget állapított meg, ezt pedig megalapozottan tette, így az alperesi fellebbezésre tekintettel indokolatlan lett volna e kártérítési elem lesállítás.

17.Pf.20.492/2013/9.

A ruhakopás (8.) vonatkozásában is helyesen mérlegelte az elsőfokú bíróság a III. rendű felperes élethelyzetét és miután egészséges társaihoz képest a III. rendű felperes szellemileg és testileg is el lesz maradva a jövőben is, így szemben egészséges társaival a jövőben sem várható, hogy az e címen felmerülő felperesi költségek jelentősen csökkenjenek.

A felperesek ingatlanának akadálymentesítésének megtörténtét az alperes az elsőfokú eljárás során nem vitatta, így e körben lefolytatott bizonyításon túlmenően a felpereseknek további bizonyítási kötelezettségük nem lett volna, azt pedig az elsőfokú bíróság helytállóan, a bizonyítékok megfelelő mérlegelésével állapította meg, hogy az akadálymentesítés a III. rendű felperes állapota miatt vált

szükségessé, az ezzel kapcsolatos költségek így megalapozottan háríthatók át az alperesre.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. § /2/ bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet szabályait helyesen alkalmazva marasztalta a nagyobb részben pervesztes alperest a felperesek javára perköltség megfizetésére. A perköltség összegét helyes mérlegeléssel a felperesi jogi képviselő által kifejtett munkára, a per tárgyának értékére is figyelemmel határozta meg, ezért a perköltség mértékének felperesi fellebbezés szerinti felemelése nem indokolt. E körben a másodfokú bíróság arra mutat rá, hogy nem helytálló a fellebbezés azon kiindulópontja, amely a pertárgyérték számításával kapcsolatos. A Pp. 24. § /2/ bekezdés a./ pontja ugyanis egyértelműen előírja, hogy minden járadékszerű igény vonatkozásában pertárgyértékként az egy évi járadék összegét lehet csak figyelembe venni, így függetlenül attól, hogy a felperesek milyen egyösszegű vagyoni kártérítési követelést érvényesítettek, ha abban lejárt járadékszerű igények is találhatók, nem az egyösszegű követelés, illetőleg marasztalási összeg vehető figyelembe a per tárgyának értékeként, hanem csupán a járadékszerű igények egy évi összege.

A felperesek és az alperes fellebbezése is alaptalan volt, azonban az eltérő pertárgyértékű fellebbezésekre is tekintettel az egymással szembe állítható pervesztességi-pernyertességi arányokra tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperesek másodfokú eljárásban felmerült, és az ítéletábra által a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § /2/ bekezdés a./ pontja, /5/ és /6/ bekezdése, valamint 4/A. § /1/ bekezdése alapján megállapított, a felperesi jogi képviselő által a másodfokú eljárásban kifejtett munkával is arányban álló, ÁFA-t is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költsége megfizetésére.

Az alperes az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § /1/ bekezdés c./ pontja alapján személyes illetékmentességet élvez, míg a felperesek személyes költségmentességben részesültek. Mindezen körülményekre figyelemmel a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § /1/ bekezdése, valamint 14. §-a szerint.

Budapest, 2013. július 10.

. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
előadó bíró

Dr. Mányoki Zsolt sk.
bíró

...